

Ujetniki dvojne morale

Tekst

Maja Grgič

Foto

Roman Šipič

Ko smo jeseni leta 2010 ustanovili Agencijo za upravljanje kapitalskih naložb (AUKN), so bili ključni cilji te nove tvorbe centralizacija državnih naložb, bolj profesionalno upravljanje teh naložb in umik vlade oziroma političnih prstov iz poslovnih odločitev državnih podjetij. Vse to je od Slovenije v zameno za vstop v pariški elitni klub zahteval OECD.

Kasneje je vlogo AUKN prevzela Slovenska odškodninska družba, po novem pa naj bi jo opravljal Slovenski državni holding. Cilji in načela po štirih letih ostajajo enaki: vlada in poslanci imenujejo nadzorni organ upravlja-

vske ustanove, nadzorni organ upravo, ta pa nato po strokovnih merilih upravlja državne naložbe. A slovenski javnosti, politiki in deležnikom državnih podjetij je ta ideja všeč le, dokler ne trči ob njihove lastne interese. Takrat začnejo vlado pozivati, naj ukrepa, ali pa tak vzgib pride kar iz vladnih soban.

V zadnjih dneh je najbolj razvpit takšen primer Holding slovenskih elektrarn (HSE), kjer se je vodstvo, natančneje direktor Blaž Košorok, v skladu z možnostjo, ki jo dopušča zakon o gospodarskih družbah, odločilo za ukinitve nadzornih svetov treh hčerinskih družb v popolni lasti HSE: Termoelektrarne Šoštanj (Teš), Dravskih elektrarn Maribor in Soških elektrarn. Namen te poteze je po razlagah vodstva poenotenje in optimizacija poslovanja. Za to je Košorok dobil blagoslov nadzornega sveta in to menda podpira tudi Sod. Nasprotno je takšna odločitev na noge spravila lokalne veljake in delavce, ti celo grozijo s stavko.

Nad odločitvijo HSE so ogorčeni župani

Page: 1

Reach: 84000

Country: SLOVENIA

Size: 867 cm2

2 / 2

šaleških občin, ki v imenu družbene odgovornosti zahtevajo ohranitev nadzornega sveta Teš in lokalnega predstavnika v njem, čeprav občine niso lastnice te družbe. Veljaki z območja štajerske prestolnice pa so šli še dlje: od HSE, vlade in poslancev zahtevajo ohranitev nadzornega sveta Dravskih elektrarn, sicer da bodo zahtevali izločitev te družbe iz sistema HSE. Tudi oni se sklicujejo na razvojni pomen družbe za regijo.

A v resnici gre v obeh primerih za strah, da bi določenim interesnim vrtičkom presahnila pipa, iz katere so se doslej napajali. Vpogled v sponzorske, donatorske in svetovalne pogodbe, ki so po novem dostopne javnosti, le potrjuje, kar je bila doslej javna skrivnost: da se politične in interesne skupine za vpliv v državnih družbah borijo zato, ker jim to nato po stranskih kanalih prinaša ekonomske koristi.

Še najbolj legitimen interes imajo pri predvidenih spremembah v skupini HSE zaposleni v treh hčerinskih družbah. Ti bodo z ukinitvijo nadzornega sveta nedvomno izgubili svojo moč je pa to mogoče rešiti, denimo, z delegiranjem njihovega predstavnika v nadzorni svet HSE ali z imenovanjem delavskega direktorja. Pri tem je nerazumljivo, zakaj Košorok o spremembi sistema upravljanja, kar ukinitve nadzornih svetov gotovo je, ni opravil posvetovanja z delavci, kakor veleva zakon. Še posebej zato, ker mnenje delavcev pri tem ni zavezujoče in ker bi si s tem prihranil veto in arbitrarni spor, ki so ga zdaj sprožili sveti delavcev.

Nasprotno je stavka, s katero zaradi uki-

nitve nadzornih svetov grozijo sindikati, pretiran ukrep. Očitki, da gre za pripravo na privatizacijo družbe, pa čista demagogija, saj energetskih družb ni na seznamu za prodajo in tudi osnutek strategije upravljanja tega ne predvideva. Da vsaj Teš ni bil voden in nadziran tako idealno, kot se zdaj poskuša prikazati, je lahko opazil vsak laik. Zakaj bi se sicer vsa država nenehno ukvarjala z vedno novimi podražitvami projekta Teš 6? Če pa želijo sindikati in župani upravljati ta podjetja, potem naj jih odkupijo in postanejo njihovi (so)lastniki, morebitnih težav pa ne rešujejo na plečih davkoplačevalcev.

Drug upravljavski eksces smo lahko spremljali v primeru Darsa, kjer je ministstvo Sama Omerzela glede poslovanja te družbe in zamenjave organov pritiskalo na Sod kot upravljavca, nato pa se še neposredno vmešalo v upravljanje in k sebi na pogovor klicalo nadzornika Darsa. To velja za slabo prakso korporativnega upravljanja, že če odmislimo, da je Omerzelovo podjetje do nedavnega poslovalo z Darsom!?

Če smo se odločili za obstoječi sistem upravljanja državnih družb, potem se bodo politiki, javnost in drugi deležniki državnih družb počasi morali naučiti, da so za upravljanje teh podjetij in kadrovanje v njih pristojni tisti, ki so za to tudi odgovorni – Sod in organi družb. Tudi v času padca vlade največji gospodarski sistemi v državi vendar ne morejo vsako leto zaradi zamenjave oblasti zastati za nekaj mesecev.

Dokler tega vsi vpleteni ne bodo doumeli, bomo ujetniki dvojne upravljavske morale. ●

**sobotna
priloga**